

Iodorović

STALAKTIT

Špilje sa
kotline odlazaka,
gde su reke žuborile gotsku tugu.

Nade se lome
u danu, okrenute za sve isečke
srca.

Crvena morskazvezda
cedi svoje telo
u zlatnožutih ljetjanova krug.

Korali lelujaju,
a buru privijamo na kamen,
bezvorni.

Svaramo
tišinu lokvanja savršenu
uslima neba i kječanjaka.

I roneći se usmišljeno
u neponovne krugove radosti
izrastamo sa tešivom bola života,
da se na izračunatom prostora smeđa
sakobimo sa zemljom, —
a nepovrat urastajući sluhom.

Ljubavi u talasu, neodlučnom još,
i dok se prizme mesetina okreću
i dok nam leptiravi rasvetavaju usne.

HIMNA PLAVETNILU

Beli lelujaci smokava sutona,
zavekovljena bdenja u rigaju bedema,
kamenim nebencama klisurskim
— tiha pesma grozdališta.

O, golubovi — prihvatilište talasa,
žuborohvate masline
i davnocrveni krove,
nevin u ruži granica!

Blagi žuor šume privij,
uzberi ruže, ustriganog olaja!
Snolepršavi oblak razvij u zastavu nad sobom!
Polje je belo kao mlaza lak.

I kljun slavuja pobeteo je od tišine.
Radostomet suncekreta prate barki
kačunice pod stablom ljubavi.
Brestovi šume dočaranom nebu.

REKE

Ti odlaziš kao cveće sa romora,
gradnju malih i snaceridje kose
sa vodopadima ruku ljubav menjajući,
s putničkom svilom vetra zastajući.

I ti me ljubiš, jagnje mladolutno,
ljubavlju dečaka, kome ljubičice
zatogore na čela. U tobolcu
jutra, plavom, tvoja ruka u vetru — borovca.

Konstatovano, je mnogo puta, malo tih konstatacija našlo se u redovima kao otvorena osuda. Reč je o našoj savremenoj likovnoj kritici. Onoj koja muti tokove ove problematike. Reagovanje se mora glasnije izreći. Pitamo se: dokle će se ponavljati napisi puni omaški, najčešće receptirane fraze bez ozbiljnijih zahvata u ovu oblast umetnosti? Dokle će šablonizirani redovi obavestavati javnost o svim mogućim bezvrednim pojavama u likovnom svetu, dokle će se pojavljivati kritike bez kritičnosti, koje pišu ljudi bez kormila i smisla za odabiranje? Dokle će listovi štampari depilirane tekstove o beznačajnim tvorevinama čiji autori osrednjosti, a često i totalnu nelikovnost proglašavaju kvalitetnim ostvarenjima i svojim frazama izriču sud kao da se radi o umetničkim delima? Autori slika i skulptura o kojima se piše ljujalju se u mreži praznih fraza uvereni u svoje „priznate“ vrednosti. A kad treba progovoriti o nekom vidljivijem likovnom rezultatu istopotisani od jednom izvijaju ostricu svoga „kritičarskog“ mača. Paradoks!

Ako treba da postoji kritika (a nužna je itekako) njen posao nije u registrovanju izložbi i popularisanju svake bojene i gipsane tvorevine nego, pre svega, da zagonetke likovnog stvaranja dovodi u oblast ljudske svesti. Analizom i argumentacijom razbijaju se zablude (kojih ima na pretek) i nerazvijene vijuge likovnih opažaja razvijaju razumnim ukazivanjem. Tada bi kritika bila korisna i bila ono što bi treba da jeste.

U nas je slučaj najčešće obrnut. Autori tih članaka imaju jedan mali nedostatak—stav. I još jedan, rasprostranjen — utilitarnost. Usluge za prestojeću ili već učinjenu uslugu. Kolo — člankopisac, uredništvo, slikar ili skulptor. Bolnije bi bilo još ako je u pitanju neupućenost. Afirmacija nekome pomaže. Redakciji lista najmanje. Sigurno cilj lista, bilo kog, nije u dovođenju publike u zamršeno kolo nesnalazljivosti, ili u širenju već postojećih zabluda? Kritika bi u takvim slučajevima trebala da izrekne presudniju reč. Izbegli bi se ili makar smanjili drastični primeri. Sigurno bi manje koristili društvene blagajne tvorci beznačajnih tvorevina.

Ako bi se navodili primeri bilo bi ih beskonačno. Kritici koja unosi kamen smutnje mora se zato prilaziti s nepoverenjem. Ili joj čupati korene da se ne račvaju dalje.

Povod ovom napisu je članak koji me je revoltirao. Štampan je u RUKOVETI, subotičkom časopisu mladih. Povodom izložbe grupe IDEJA (Jakopčić, Dejanović, Zubović, Vitorović). Pretencioznog li imena!

A svakom ko poznaje zakone slikarstva očigledno je da se ideje ni ne naslućuju u tim mnogo puta vidjenim bojenim poetizma. Čudjenje je utoliko veće što jedan časopis mladih svojim kratkim napisom potvrđuje razloge postojanja te grupe. I što njoj izriče svoju privrženost. Pravo mladosti je da prihvati i nastavi ono na čemu može da temelji svoje nastavljanje, beznačajne pojave opet da obezvrsti.

Problem s moć teka.

Problemu smo tek prišli. I ne govoriti samo u Rukoveti i o ideji jer su granice ovih pojava razudjenje. „Otpori su na dnevnom redu...“

Bogdanka POZANANOVIC

ISPRAVKA

U broju 2 u članku Draška Redjepa „Ravnica B. Petrovića“ pojavile su se sledeće krupnije greške:

Na strani 6 umesto „ostala je čitav jedan period“ (16. red odozgo) treba da stoji „ostala je za čitav jedan period“. Na strani 7 umesto „pejsažima Milana Kečića“ (3. stubac, 3. red odozgo) treba da stoji „pejsažima Milana Kečića“.

Vera JOCIĆ

* (Vera Jocić sastavila je ovaj članak iz istoimenog eseja koji je radila sa Ljubišom Jocićem)

(NASTAVAK SA 10. STRANE)

Isto tako i režiser u svojem ugledavanju filma može da podje od detalja, krupnog plana, pa da završi sa opštim planom.

Ako počnemo scenu s detaljom, filmski gledalac je manje zbudjen, ne manje šokiran, od onog čoveka koji bi se našao usred gužve a koji još ne zna o čemu se radi. Zbog toga ovakva emocija je „logična“, koja polako uvodi u tok radnje, de-

luje kao udar. Koju će od ovih dveju montaža režiser uneti u svoju knjigu snimanja, zavisi od onoga kakav efekat želi da proizvede na svog gledaoca. Zavisi od toga kako je on koncipirao, gde se slučajno zatekao i u kako je on sam ugledao ovaj događaj u sklopu celog svog filma.

U slučaju kad bi se poslužio ovakvom montažom, i tamo gde on svojom umetnošću montirao svoju snimljenom traku, a to da ne odgova- ra celokupnom toku filma,

režiser bi, znači, pribegao jednom snažnom efektu potpuno nedozvoljeno i tako bi promašio. Samo bi izazvao njegovoj sopstvenoj darovitosti ili nedarovitosti posmatranja, filmskom gledaocu nametne svoje gledanje od ga gledalac ne može da pobegne, koje ne može gledalac da promeni, i kroz koje je jedino može da bude govo interesovanje, iznoseći kroz montažni ritam filmsku priču.

Dok se u životu gledalac kao što smo primetili, sam opredeljuje šta će videti pri- netući jednom događaju, svome položaju na sceni, gde se slučajno zatekao i u kako je on sam ugledao ovaj događaj u sklopu celog svog filma.

Dok se u životu gledalac kao što smo primetili, sam opredeljuje šta će videti pri- netući jednom događaju, svome položaju na sceni, gde se slučajno zatekao i u kako je on sam ugledao ovaj događaj u sklopu celog svog filma.

čajnostima, niti ga ostavlja bičnom“ montažom, montažom, niti ga poverava nim trikovima i efektima, njegovoj sopstvenoj darovitosti ili nedarovitosti posmatranja, filmskom gledaocu nametne svoje gledanje od ga gledalac ne može da pobegne, koje ne može gledalac da promeni, i kroz koje je jedino može da bude govo interesovanje, iznoseći kroz montažni ritam filmsku priču.

Ali, i gledalac nemoćan da se otme režiserovom gledanju, ipak zadržava jed- no neporecno pravo da mo- lac da promeni, i kroz koje je jedino može da bude govo interesovanje, iznoseći kroz montažni ritam filmsku priču.

Ali, i gledalac nemoćan da se otme režiserovom gledanju, ipak zadržava jed- no neporecno pravo da mo- lac da promeni, i kroz koje je jedino može da bude govo interesovanje, iznoseći kroz montažni ritam filmsku priču.

bičnom“ montažom, montažom, niti ga poverava nim trikovima i efektima, njegovoj sopstvenoj darovitosti ili nedarovitosti posmatranja, filmskom gledaocu nametne svoje gledanje od ga gledalac ne može da pobegne, koje ne može gledalac da promeni, i kroz koje je jedino može da bude govo interesovanje, iznoseći kroz montažni ritam filmsku priču.

Jedino će onaj režiser ste- ti simpatije publike koji se prihvatio realizacije dobrog scenarija i koji je svojom invencijom i talentom mogao da prodre duboko u psiholo- giju ljudskog gledanja, jer, a i počeli smo od toga film i režiseri nisu izmislili mon- tažu, već je ona postojala u prirodi čoveka, u psihologiji njegovog gledanja.

Režiser nije ništa drugo, nego jedan svemoguć gledi- dalac, koji može da stavi sebe u svaki položaj, na svako mesto, uvek i jedino tamo gde bi u tom trenu mogao da bude savremeni gledalac, iznenadjen, zanese- ne, ali baš na tom mestu.